

Tartumaa raamatukoguhoidjate meele- ja häälekandja

Meie Leht

Nr. 1 (20) Aastavahetus 2010/2011

Milles väljendus lugemisaasta hea mõju?

„Usun, et raamatut ja raamatukogu märgati.“

Aasa Sulg Melliste raamatukogust

„Raamatu ja lugemise kui hindamatute vaimsete väärtuste ning raamatukogude kaudu (lugeja jaoks) tasuta kultuuritarbimisvõimaluse esiletõstmises ja väärtustamises.“

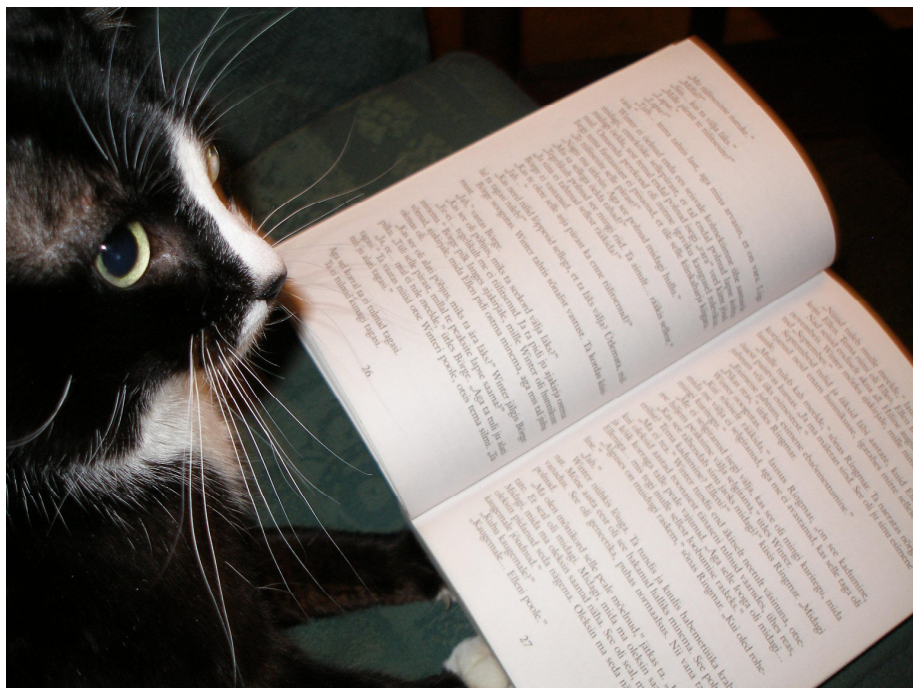
Heli Nemvalts Kuuste raamatukogust

„Lugemisele ja raamatule pöörati rohkem tähelepanu. Nostalgiline mõju raamatukokku tagasi nii mõnegi inimese, kes oli lugemisest aastateks eemalduda jõudnud.“

Ele Kiisk Luunja raamatukogust

„Positiivne tulem seisneb selles, et raamatusõbrad ja nende tegemised-ütlemsed said nähtavaks-kuuldavaks kogu ühiskonnale. Et iga raamatukogu sai juurde kasvõi 1-2 lugejat, kellest ajapikku saab raamatusõber.“

Virve Tamm Laeva raamatukogust

LUGEMINE LOEB KA LOOMARIIGIS: Tartumaa IX lasteraamatupäeva fotovõistlusel „Lugemisest nii ja teisiti“ tõi Kuuste kooli neiule Kadi Voikale auhinna ülesvõte, millel tema kass Oskar kutsub lapsi... või hoopis ...kasse lugema.

Säravaid sündmusi lugemisaastast

„Koos Võõpste raamatukoguga „Lugemisaasta luuleleid“ – kord nädalas saabus vallaametnike postkasti raamatukogutöötaja poolt just selleks nädalaks välja valitud luuletus.“

Aasa Sulg Melliste raamatukogust

„Raamatuaretelu Sofi Oksase „Puhastuse“ põhjal koos Väägvere külateatri mängitud etüüdidega. Analooget teemat käsitlevate raamatute tutvustus. Vestlus küüditatutega.“

Karin Evik Vedu raamatukogust

„Kohalikus uudislehes Kodu Uudised ilmus läbi aasta küsitlus „Luunjalane loeb“. Tutvustasime erinevaid huvitavaid luunjalasi läbi nende lugemisharjumuste ja -mõtete. Võeti lugejate seas hästi vastu – tuntakse huvi, kas jätkub.“

Ele Kiisk Luunja raamatukogust

„Raamatulaat „Raamat teisele ringile“ toimus meil kahel korral.“

Imbi Härson Elva raamatukogust

Anton Hansen Tammsaare:
*„Elu on liig raske
mäletseda ja seedida,
sellepärast mäletsetakse
raamatuid.“*

**Tarkust toitva Tartumaa
raamatukogurahva
põgus tagasivaade
lugemisaasta
õnnestumistele.**

Kuldaväärt lugejad said raamatukogudelt tunnustuse

Vaimult rikkad ja ilusad inimesed peaksid pälvima ühiskonnas suuremat tähelepanu

Sündmus

Reede, 22. oktoober 2010. Päevasüda on murtud, kell möödab parasjagu kolmeistkümnendat tundi.

Seltskond kasvab tasahilju ja täidab Tartu kirjandusmuuseumi saali. Kokkutulnuis tuksub hillitsetult ootusärevus.

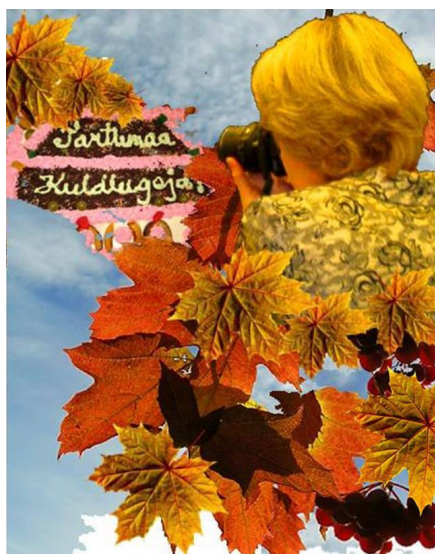
Kui sageli (et mitte öelda tavaliselt) kogunevad-kohtuvad meie auväärse kirjandusvaramu tarkade seinte vahel ikka ühed ja samad, vanad ja head tuttavad, siis sel korral on saabunute seas palju neidki, kes on siin tõesti alles esimesel avastusretkel.

Ehkki tegemist ei ole järjekordse akadeemilise konverentsi või mõne nimeka looja tähistuspäevaga, on algav ettevõtmine siiski kaalukas ja ainulaadne – au-
paistesse on kutsutud-seatud Tartumaa raamatukogude kuldlugejad.

Tooniandjana saab sõna majaperemees **Janika Kronberg**. Tema jutust kajab kõrvu ja lõikub mällu motiiv, et peagi võib tulla aeg, kui inimene peseb end hoolikalt puhataks, paneb selga oma kõige parema pesu ja korralikumad rõivad ning ... hakkab lugema.

Targa sõnaseadjana jätab Janika Kronberg mõistagi kuulajate mõelda-otsustada, kas tema arvamus peegeldab musta hävin-
gukuulutust või helesinist lootusrikkust.

Ilmselge on aga see, et lugemine kestab

Siiri Ušakova fotokollaaž

ja edeneb inimvaimule olulise pühadusena vaid siis, kui sel on ühiskonnas kõlapinda ja jätkub sellest hoolijaid – lugejaid.

Poolsada eeskujuandjat

Kuldlugejate austamispäevale on kutsutud 47 lugemis- ja raamatukogusõbraliku maa- ja linnatartlast.

Tartumaa raamatukogurahvas leiab, et lugemisaasta on õige aeg eeskujuandvate lugejate märkamiseks, esiletoomiseks ja tunnustamiseks.

Kuldaväärt lugejad – vaimult rikkad ja ilusad inimesed – peaksid ju pälvima

ühiskonnas tunduvalt suuremat tähelepanu, et tasakaalustada igasuguste rahatuulutajate, imetegijate ja ihuväänajate tähelendu.

Raamatu- ja lugemisusku maavanem **Esta Tamm** tervitab eeskujuandvaid lugejaid teraselt ja teravmeelselt. Iga kuldlugejale saab auväärse tiitli kinnituseks maavanema kirjaliku tänuavalduse.

Koosviibimise hingust kujundavad Doris Kareva luule ja kaunite lauludega **Jaana Koppel** ja **Reine Koppel**.

Pärast aktust võetakse ette huvipakkuv tutvumiskäik kirjandusmuuseumi arhiiv-raamatukogusse.

Kuldlugejate ja raamatukoguhoidjate kena päev loojub kohvi- ja kostilauas.

Suur tänu korraldajatele ja toetajatele: Kõrveküla raamatukogu, Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupp, Tartu maavalitsus, AS Rahva Raamat, Eesti Hoiuraamatukogu jt.

Toivo Ärtis

Tartumaa raamatukogud tunnustasid kuldlugejaid

Õie-Mai Laarman (Alatskivi), Imbi Nõmm (Elva), Sale-Liia Janneste (Roiu), Svetlana Arro (Kallaste), Endla Langel (Kambja), Marju Orion (Kuuste), Liana Kelmsaar (Konguta), Ago Vooremäe (Laeva), Aasa-Malle Maasing (Kavastu), Leonore Laurits (Lohkva), Heija Pärtel (Luunja), Adelaide Uiga (Järvselja), Hilda Tenson (Meeksi), Milli Kriiseman (Melliste), Esta Kuusik (Võõpste), Kersti Lall (Nõo), Piia Luha (Nõgiaru), Ksanfippa Šmeltzbach (Kolkja), Anna Portnova (Varnja), Selma Luts (Puhja), Helmut Poolakese (Uula), Reeda Tammepõld (Ulila), Aime Saarepera (Rannu), Olev Keerd (Kureküla), Ellen Oosalu (Sangla), Malle Teder (Rõngu), Virve Laineste (Valguta), Hilda Ütt (Teedla), Hannes Varblane (Tartu linnaraamatukogu), Urmas Oja (Tartu linnaraamatukogu muusikaosakond), Niina Mäll (Tartu Karlova-Ropka harukogu), Eda Madissoo (Tartu Tammelinna harukogu), Evi Puhm (Tartu Annelinna harukogu), Illar Rannamees (Kõrveküla), Kaire Vaher (Härma), Helgi Anser (Lähte), Juta Lainemäe (Vedu), Tiina Ots (Äksi), Irene Olak (Ilmatsalu), Liina Remmelg (Koosa), Zinaida Lauga (Vara), Eha Annama (Välgi), Elli Kon-
sap (Võnnu), Kaja Karask (Lääniste), Ene Klimand (Külitse), Tiia Vesi (Tõrvandi) ja Elle Kattai (Ülenurme).

LUGEMINE ANNAB AINEST MÕTTEVAHETUSEKS: Kuuste raamatukogu kuldlugeja Marju Orion, Tartu maavalitsuse noorsootöö peaspetsialist Riina Sepma ja Kuuste raamatukoguhoidja Heli Nemvalts jutulõnga kerimas.

Tartumaa lastel oli Kambjas vahva lugemispidu

Kõige innukamad noorlugejad said maavanemalt kaunis vormistuses tänuavalduse

Traditsioon

Kambja valla raamatukoguhoidjad võivad olla rahul, sest nende ettepanekul mõtlesid Tartumaa põhikoolialised lapsed lugemisaasta kevadtalvel veidi süvenenumalt lugemisele – nad korras-tasid lugemispäevikuid, tegid lugemisest jutte, luuletusi ja fotosid, uurisid mitmel moel lugemisharjumusi ja luge-must...

KIRJATÖÖS OSAV: Soome juurtega haridusametnik Mika Keränen on hea krimakameister. Foto: Heigo Mägi

Kui žürii oli võistlustulle saadetud tööd läbi vaadanud, selgusid sadakond tublimat last, keda kutsuti 6. aprillil Kambja kooli saalis peetud Tartumaa IX lasteraamatupäevale.

LUGEJAST KIRJUTAJAKS: Kuuste kooli teatahteline ajalooõpetaja Kersti Kivirüüt on noortele kinkinud jutustuse „Okultismiklubi“. Foto: Heigo Mägi

Noorte lugejate ette olid kutsutud kirjanikud, kes hingelt noored ja aastatelt nooremapoolsed. Nüüdseks juba ligi paar-kümmend aastat Tartus elanud **Mikä Keränen** on küll päritolult soomlane, kuid kirjutab oma põnevaid lastekrimkasid ilus-sas eesti keeles. Tema esimesi kirjaniku-

PÜÜAB PILKU: Tubli lugejana sai maavanem Esti Tammelt tänuavalduse ka noormees, kes välimuselt sarnanes Nukitsamehele. Foto: Heigo Mägi

samme tõsteti esile Kultuurkapitali laste-kirjanduse aastapreemiaga

Noorsooromaani „Okultismiklubi“ au-tor **Kersti Kivirüüt** tõi oma esinemisega saali loomupärast sära ja soojust.

Contra küttis publiku kuumaks oma karisma ja vaimukuse leiliga.

Püüdes muuta lugemisaasta lasteraa-matupäeva kõigist eelmistest mõnevõrra erinevaks, palusid korraldajad õpetajatel ja raamatukoguhoidjatel teha esildisi noorte kuldlugejate tunnustamiseks.

Innukad noorlugejad, Tartumaa kooli-de ja raamatukogude kuldlugejad said maavanem **Esti Tammelt** kaunis vormis-tuses tänuavalduse.

Kõigest, mida lasteraamatupäeval tehti, ei jõua siinkohal kirjutada, kuid kindlasti väärib mainimist, et ettevõtmist toetasid kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupp, Kambja vallavalitsus, kirjastused Grenader, Petrone Print, Elmatar, Atlex ja Tartu ülikooli kirjastus, Kõrveküla ja Melliste raamatukogud.

Toivo Ärtis

SÕNA SEOB: Ehkki valdav osa Contra loomingust ei ole sihitud otsejoones lastele ja noortele, suudab ta kergesti võita ka noorrahva südamed. Foto: Heigo Mägi

Tartumaa noored kuldlugejad

Kristiina Arold (Vara), **Hart Pärnapuu** (Külitse), **Timo Mäeots**, **Nele Rammi** (Laeva), **Kristina Keerdo** (Lohkva), **Eva Maria Muuli** (Luunja), **Kert Karsna** (Mehikoorma), **Sandra Sepp**, **Kadi Kilgi** (Melliste), **Liina Jõgar** (Võõpste), **Grete Keskpälu**, **Brita Saaremet** (Kambja), **Ristin Kaseorg**, **Kadi Voika** (Kuuste).

Lugemisaastale pühendatud imetore raamatukarneval

Jänese küpsetatud heal tordil ilutses kiri: „Raamatumaailm 2010. Elas kord raamat...”

Kordaminek

See oli 16. oktoobri keskpäeval, kui riietusin Kuninganna kostüümi ja rutasin Reola kultuurimajja, kus pidi tänu MTÜ Önnemaa ja Tõrvandi raamatukogu tegusatele daamidele toimuma „Raamatumaailm 2010” – lugemisaastale pühendatud suursündmus.

Ja nii oligi! Juba fuajees võtsid meid tervitussõnadega vastu Haldjas **Kersti Leis** (projektijuht), Peavõlur **Vilve Vadi** ja Taibuks riietunud **Liivi Paumets**.

Ja lapsed! Oi, lapsed! Neist pean eraldi rääkima. Küll siblis ringi printsesse, väikesi lõbusaid nõidu, Punamütsikesi, mereröövleid, võlureid, Karlssone, Pipisid, Barbiesid ja teisi raamatukangelasi. Oli ju karneval ja osavõtjail oli palutud tulla kostüümides.

Pidu oli parimatele Tõrvandi raamatukogu laenuvajatele, kes õpivad Ülenurme gümnaasiumi 1.-3. klassis, ja Ülenurme pere- ja noortekeskuse sõpradele Kambja, Elva, Luunja noortekeskusest ning Tartu kunstigümnaasiumist.

Tegevusküllased tunnid

Täpselt kell 12.12 algas pidulik sissemarss – auring, kus peakorraldajad tervitasid kõiki osavõtjaid.

Edasi järgnes kolm lõbusat võistlust, mida oskuslikult juhendas ja innustas Peavõlur. Vahvad osalejad kutsusid mindki häälekalt kaasa elama.

MTÜ Önnemaa laulustuudio Vikerkaar punaste rühm esitas kauneid viise laval ja tantsis-laulis ümber väikese Vanapagana, kelleks oli riietunud 1.a klassi õpilane Andero Tuhkanen. Oi, kui hästi ta tantsis!

Tartu kunstigümnaasiumi algklasside näitering oli külas omaloomingulise luge-

KIREV SELTSKOND NAUTIS VÄRVI JA VALGUSE MÄNGU: Väga hästi korraldatud raamatupeol kohtusid tegelased paljudest toredatest lasteraamatutest.

mist propageeriva näidendiga. Lavastajaks meile hästi tuntud **Merlin Ponna**, kelle näitlejatee algas just Reola kultuurimajast.

Pidu jätkus ühiste laulumängude ja võistlustega. Siis astus aga ette Taibu, kes korraldas rohkearvulistele võistkondadele eakohase raamatuviktoriini. Küsimused olid leidlikult koostatud ja vastamine pakus lastele suurt huvi. Kui Taibu hiljem viktoriinist kokkuvõtte tegi, olid kolm 7-liikmelist võistkonda autasustamisel väga õnnelikud, sest said parimatena kingituseks väärtuslikud raamatud.

Kogu ürituse vältel kestis nii laval kui saalis suurepärane värv ja valguse mäng, mille korraldajaks **Karel Kansvein**. Mõni laps vaatas lummatult laes tekkivaid valgusefekte. Eriti meelis lastele värvirõngaste keskel diskotantsida.

Ja kui kell lähenes kolmele, tuli kõige suurem üllatus! Hunt ja Jänese kandsid sisse suure avatud raamatu kujulise tordi, millel ilutses kiri „Raamatumaailm 2010. Elas kord raamat...” Küll oli Jänese küpsetatud tort maitsev! Ja joogiks oli muidugi hea morss.

Lõpuks said aitäh-kirjad nii külalised Kambja, Elva ja Luunja noortekeskustest ning Tartu kunstigümnaasiumist kui ka Ülenurme gümnaasiumi 1.-3. klassi õpilased Tõrvandi raamatukogu lugejatena ning tublid raamatusõbrad ja osalejad.

Kõik osavõtjad leidsid, et üritus oli väga hästi korraldatud. Lõbusas meeleolus asusid pikast peost osasaanud koduteele.

Tänu, pikk pai ja kallistus tegijatele!

Aime-Laine Kahk,
karnevalikülalastaja

Lugemisaasta säravaid sündmusi ja...

„Suur tasuta raamatuvahetus kestis Äksis kaks kuud ja oli väga edukas, sest vahetamiseks toodi palju raamatuid ja üle poole neist leidsid uue omaniku. Väiksemas määras toimub taoline ettevõtmine meil pidevalt – saadaval on raamatukogust kustutatud ja kodudest toodud teavikud.“

Anita Priks Äksi raamatukogust

„Raamatuparandamise töötuba, kus raamatukogu töötaja jagas aastatega omandatud kogemusi ja teadmisi raamatute parandamisest. Need olid lihtsad võtted ja soovitusel.“

Imbi Härson Elva raamatukogust

„Kirjastuse Grenader juhataja Aimur Kruuse esitles meie kodukandi kangelase Kuperjanovi kohta ilmunud uut raamatut.“

Heli Nemvalts Kuuste raamatukogust

... hingematvalt piinlikke seiku

„Melliste raamatukogus oli pool aastat koormus koondatud poolele kohale ja oli oht hoopis sulgemisele. Vastuseis põhines ehedale eesti jonnile. Abiks oli lugejate toetus, eriti Tiia Kõnusaare märgukiri oma ajakirjanikest kolleegidele. Planeeritud oli ka pikett – osalejad põhiliselt noored (vanuses 14-20).“

Aasa Sulg Melliste raamatukogust

„Kõige rohkem mõjutas raamatukogu tööd see, et raamatute ostmise rahasid vähendati 75%, koolitusteks üldse raha ei eraldatud ja üritusteks samuti nappis raha. Samuti vähendati töötaja palka 10%. /---/ Tegime valla raamatukogudega ühise kirja, et valla lisaeelarvest eraldataks lisarahasid teavikute ostmiseks, aga saime eitava vastuse.“

Eve Toots Lähte raamatukogust

Lugemisaasta tõusud ja mõõnad Juhan Liivi mail

Vaikelust äratatud Kokora raamatukogusse paigutati riulid ja esimesed trükised

Kokkuvõte

Siin, Juhan Liivi mail, algas aasta paljutöötavalt – kõik õpetajad lugesid klassides midagi ette ja kohe nõuti ka lugemisaasta tööplaane. Oli tunne, et nüüd võib tundides kirjandust tutvustada ja selleks leitakse lahkelt aega.

Tegelikult jätkus kõik nagu tavaliselt ja sügiseks oli isegi kirjanike tuuri vastuvõtmine juba probleem, sest koolis on oma kavad ja plaanid.

Poisid Peeter Sauteri püüis

Õnneks meeldis kirjanike tuuri üritus nii õpetajatele kui õpilastele. Viimased olid interneti abiga ennast külalistega kurssi viinud ja tundsid huvi nii inimeste kui nende loomingu vastu. Järgmistel päevadel loeti innukalt Sauteri jagatud raamatukesi, õigemini jutukesi – need sobisid poistele rohkem. Nema ju raamatukogust midagi peale koolikirjanduse ei laenuta.

Tüdrukutest on meil aga kujunenud rühmitus, kes loevad päris palju noortekaid. Enamus neist pole küll mingi täiuslik kirjandus, aga hea, et niigi on....

Emakeeleõpetaja loeb läbi hetke menu- teosed ja räägib neist klassis. Kasvõi sellest, kui ebaõnnestunud on mingi raamat. Aga noortele ikkagi meeldib – äratundmisrõõm on oluline.

Õpilasomavalitsus tegi lugemisaasta

SILMAST SILMA: Alatskivilaste kohtumine karismaatilise ja otsekohese Lagle Parekiga aitas täpsustada ja avardada mälestusteraamatutest kogutud muljeid.

tuules kaks suurt üritust – väiksematele raamatutegelaste karnevali ja suurtele nn lugemisöö. Viimane nõudis päris palju mõttetööd. Ehkki kartsime, et lugemisega on asjal vähe tegemist, oli üritus siiski sisukas ja võistluslik. Leiti ka hulk sponsoreid (sh Apollo ja Vanemuine). Auhinnadeks ikka raamatud.

Võib öelda, et kogu kooliaasta mälu- mängudel jm olid auhinnad alati raamatu-

te kujul.

Kõige harivam oli raamatusõprade ringi õppekursioon Postimehe toimetusse ja trükikotta Ecoprint. Viimane on saanud Põhjamaade keskkonnamärgistuse – järelikult ka selles valdkonnas uudne ja põnev.

Lugemisaasta tõi noored tänavatele

Enne kooliaasta algust oli meil vaba-õhuüritus „Noored tänavale” – kõrvuti asusid Liivi ja Raamatu tänavad ning seal oli võimalik tegeleda kirjandusega seotud mängudega. Ka väike raamatulaat sai teoks.

Kodanikupäeval külastas meid Lagle Parek, kelle mälestusi oli eelnevalt palju loetud. Osavõtjaid 30 – see räägib enda eest. Oli näha, kuidas inimesed rõõmus- tasid kodust väljatuleku ja vahetu elamuse üle, mida karismaatiline ja otsekohene ühiskonnategelane pakkus.

Usun, et just lugemisaastal saabus meie raamatukokku üle aegade kõige rohkem trükiseid.

Ka Kokora raamatukokku paigutasime riulid ning esimesed raamatud. Raamatu- kogu sai külamaja teisele korrusele avara ja valgusküllase ruumi ning leiti võimalus ka töötaja tasustamiseks.

Tore, et need sündmused ühtisid luge- misaastaga ja jäävad seetõttu eredamalt meelde.

Anne Toome Alatskivilt

VÄÄRT ETTEVÕTMINE: Lugemisaastal jõudis kirjarahva tavapärane sügistuur ka Alatskivile, kus seda kiitsid nii õpetajad kui õpilased.

Nukitsamees muutis Kallaste laste elu põnevamaks

„Lapsed olid väga särasilmased, kui me läksime ühiselt Peipsi järve äärde Nukitsamehega kohtuma.“

Teorõõm

Raamatujuubelite nimekirja lugedes tekkis mõte pühendada lugemisaastale üritus „Nukitsamees“ Kallastel.”

Kavatsesime ürituse läbi viia kahes etapis – suvisel ja sügisel koolivaheajal. Plaanisime, et alustame suvisel koolivaheajal nii kohalike kui meie linna külastavate lastega, nii Eesti Vabariigis kui väljaspool seda sirgijatega.

Arvasime, et selline üritus annab hea võimaluse rääkida lugemisaastast paljudele lugejatele ja Kallaste linna külastajatele.

Kõigepealt esitasime iseendale küsimuse, et miks ja kuidas võinuks Nukitsamees sattuda Kallastele. Selle küsimuse esitasime hiljem ka lastele.

Kuidas sattus Nukitsamees Kallastele?

Sügisene üritus vajab põhjalikumat ettevalmistust, sest Oskar Lutsu Nukitsamehe Kallastele sattumisele ei olnud keegi varem mõelnud.

Koos Kallaste linnavalitsuse projektijuhiga kirjutasime rahataotluse hasartmängumaksu nõukogule.

Koostööettepanekust „nakatusid“ ka lasteaia juhataja **Ulvi Ermel** ja kasvataja **Riina Groznaja**. Riina kirjutas stsenaariumi ning tema abiga said Nukitsamehega seotud sõnadki selgemaks paljudele vene keelt kõnelevatele lastele.

Kahe kuu jooksul külastasid lapsed raamatukogu ja osalesid Nukitsamehe teemaga seotud mängulistes tegevustes. Meeleldi joonistati erivärvilistele lehtedele pilte.

Interneti vahendusel vaatasime ka katkende samanimelisest filmist, laulsime laululehtedelt „Päikeseratast“ ja „Vitsalaulu“.

Ühel päeval, kui lapsed taas raamatukogusse kogunesid, ootas neid rahapajapildiga joonistusleht, millel kirjas tööjuhhis: „Kui Mõhk ja Tõlpa oleksid leidnud rahapaja, mida nad oleksid selle rahaga teinud? Mida arvad sina? Kirjuta ja joonista palun!“. Suurem osa lapsi arvas, et eks ikka toitu osteti, sest nad olid ju kogu aeg näljased.

Kooskäimistel selgus, et Ita osatäitja tahab olla iga tüdruk, kuid Nukitsamehe veenmisega oli tükk tegemist. Kas see oli tingitud kohusetundlikust tekstiõppimisest vajadusest suvisel koolivaheajal või karvest sarvenukkide ees või hoopiski...?

HUVITAV ETTEVÕTMINE: Oskar Lutsu värvikas raamatukangelane Nukitsamees aitas Kallastel noori lugejaid ühendada, harida ja arendada.

Küsimusele saime vastuse alles peale ürituse toimumist.

Õnnestumine kõigi raskuste kiuste

Kurvastav küll, kuid lasteaia koosseisudes toimusid vahepeal ettearvamatud koondamised. Seepärast ei osalenud ühisürituses enam juhataja Ulvi Ermel ja Riina Groznaja. Kavandatus tuli teha muudatusi.

Heameelt tundsimme aga selle üle, et vaatamata eelnevatele vihmailmadele oli meie üritusepäev imeliselt soe ja päikese- ja paisteline ning osavõtjate sekka tuli ka lapsevanemaid.

Lapsed olid väga särasilmased, kui me läksime ühiselt Peipsi järve äärde Nukitsamehega kohtuma.

Särasilmased ja ärevil olime meiega – ürituse organiseerijad. Krasnõje Gorõ punaliivalisi koopaid olid alles paar päeva tagasi uhtunud laineharjad, kuid see meid ei heidutanud – soojad sokid ja kalossid Nukitsamehe paljaste jalgade tarvis olid meil kaasas.

„Äkki on ka Peipsi rannaliivas peidus mõni rahapada?“ kuuldus laste seast arvamusi. Rahapada? Rahalaegas? Vetevana? Näkineid?

Selle kohta, missugused üllatused ootavad Nukitsameest ja lapsi, saame lugeda alles järgmisel suvel, sest hasartmängumaksu nõukogu ja kultuurkapital rahastamisprojekti ei rahuldanud.

Jutustuse „Nukitsamees“ kaudu avanes võimalus Oskar Lutsu loomingu tundmaõppimiseks ka väljaspool Eesti Vabariiki elavatel lastel ja nende vanematel. Sellega seondult näitasime ja tutvustasime neile ka Kallaste kohalikku omapära ja unikaalsust.

Arvan, et üritusel osalemine aitas kaasa laste loomingulisuse arenemisele, maandas nende emotsionaalseid ja ehk ka psüühilisi pingeid. Tegutsemis- ja naerulembesed olid nad igal koosolemisel. Kindlasti õppisime üheskoos paremini mõistma end ja kaaslasti.

Laste joonistused Nukitsamehest, Mõhust, Tõlpast ja nõiamajast on praegu hoiul raamatukogus.

Kui ettevõtmises „Nukitsamees Kallastel“ osalenud lapsed järgmisel suvel taas meie linna saavad, vaatame joonistusi ja fotonäitust Peipsi ääres toimunud üritusest. Siis esitleme slaidiinstallatsiooni „Nukitsamees Kallastel“.

Siiri Ušakova

Kuidas kajastas meedia lugemisaastat?

„Meediakajastusi oli piisavalt.“

Liivi Paumets Tõrvandi raamatukogust

„Enam-vähem piisavalt, kuigi alati võiks rohkem olla“

Anita Priks Äksi raamatukogust

Suurejooneline luulelugemine lõpetas lugemisaasta

Juhan Sütistele pühendatud luulepäev on kujunenud hinnatud ja oodatud sündmuseks

Peegeldus

Juhan Sütistele pühendatud kuues maakondlik luulepäev "Sa tuled kesk liblikaid ja lilli" toimus Ilmatsalu raamatukogu ja põhikooli korraldusel 2. detsembril.

Korraldajate eesmärgiks oli teha austusavaldus Tähtvere vallas Kure talus sündinud luuletajale, tutvustada õpilastele meie teisi tublisid luuletajaid ja äratada noortes huvi luulekunsti vastu.

Konkurents tiheneb: osalejaid rohkem, auhindu vähem

Võisteldi kolmes vanuserühmas. Iga osaleja oli õppinud esitamiseks kaks luuletust. Kohustusliku valiku pidi tegema järgmiste autorite loomingust: Kalju Kangur, Jutta Kaidla või Aino Pervik (5.-6. kl õpilastel); Uno Sikemäe, Olivia Saar või Heljo Mänd (7.-9. kl) ning Ave Alavainu, Indrek Hirv või Liisi Ojamaa (10.-12. kl). Teise luuletuse võis etleja omal soovil valida.

Koolidest olid esindatud Konguta algkool, Kaagvere kool, Laeva, Ilmatsalu, Kambja ja Nõo põhikoolid, Rõngu, Luunja ja Elva keskkoolid/gümnaasiumid maakonnast ning Raatuse, Kivilinna, Tamme ja Mart Reiniku gümnaasiumid Tartust. Esindatud oli ka Valgamaa Palupera kool. Kokku osales 55 õpilast.

Žüriil oli raske päev, sest ära tuli kuulata 110 luuletust. Žürii koosseisu kuulusid ansambli Supernova solist, laulude ja laulutekstide kirjutaja Rainer Michelson, Oskar Lutsu nimelise raamatukogu laste- ja noorteosakonna juhataja Ädu Neemre ja Luunja raamatukogu juhataja Ele Kiisk.

Võidukad luulelugejad

5.-6. kl (28 osalejat):

- I Kevin Müürsepp (Kivilinna g),
- II Meisi Saarna (Kivilinna g),
- III Kaarel Kangro (Elva g).

7.-9. kl (20 osalejat):

- I Laura Elisabeth Konsad (Nõo pk),
- II Hanna-Liisa Tamm (Palupera pk),
- III Tiina Laineste (Rõngu kk).

10.-12. kl (7 osalejat):

- I Eleri Lillemäe (Luunja kk),
- II Katriin Altement (Mart Reiniku g),
- III Paula Saaremäe (Rõngu kk).

Korraldusraha nappuse tõttu saime välja anda vähem preemiaid kui tavaliselt. Eripreemiaid oleksid väärinud veel paljud

KEERULINE ÜLESANNE: Žüriisse kuulunud Ädu Neemre, Rainer Michelson ja Ele Kiisk vaagisid läbi 110 luuletõlgendust 55 õpilase esituses.

esinejad, kuna iga aastaga on koolide ja osalejate arv suurenenud ning tase tugevnenud. Enamus kooled saadab meile võistleva oma eelvooru parimad. Kahju, et seekord pidime kokku hoidma just laste premeerimisel. Lapsed on tunnustamist väärt ja meie kohus on õpetada ning innustada noori luulekunsti lugu pidama.

Aastatega on välja kujunenud kindlad traditsioonid, mis iseloomustavad meie üritust ja millest me ei soovi loobuda.

Lisaks auhinnaasaajatele tunnustatakse iga osalejat tänukirja ja šokolaadiga. Sel korral said kõik esinejad ka lugemisaasta logoga järjehoidja. I koha saavutanud luulelugejad said Rainer Michelsonilt isikliku kingituse – ansambli Supernova CD plaadi.

Laste ja õpetajate kostitamiseks-kosutamiseks on alati kaetud laud kohvi, tee, mahla, kringli ning küpsistega. Meie valla buss toob linnalapsed turvaliselt kohale ja viib pärast tagasi.

Suur tänu kultuurkapitalile. Saadud stipendiumi (2500 krooni) kasutasime sihtotstarbel – ostsime auhindadeks raamatukaupluse Apollo kinkekaarte, et võitjad saaksid ise endale mõne meelepärase raamatu valida. Igal inimesel on ju oma maitse ka lugemisvara soetamisel.

Meil on hea meel, et üritus läks hästi korda. Eelnev organiseerimistöö ja võistlevate registreerimine oli igati korrektne.

Tagasiside õpilaste ja õpetajate poolt on olnud positiivne – sündmust oodatak-

se väga. See teadmine annab jõudu, et ka edaspidi seda suurepärase ürituse korraldada. Suur tänu Tähtvere vallavalitsusele ja kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupele stipendiumi eest.

Suur tänu nii kõikidele luulepäeval osalenud õpilastele kui nende emakeele õpetajatele, kes aitasid valida luuletusi ja neid ilmekalt esitada õpetasid. Suurepärane koostöö on kestnud juba aastaid.

Kõige suurem tänu Ilmatsalu põhikooli huvijuhile Heidi Piisangule igati usaldusliku, kohusetundliku ja tulemusliku koostöö eest.

Ilmatsalu raamatukogu juhataja
Maret Lukken

Mis oleks võinud olla lugemisaastal teisiti?

„Usun, et tehti piisavalt – just kirjandusringkondades, raamatukogudes. Võib-olla jäi nõrgaks lugemisaasta sidumine laste ja noortega. Ei rõhutatud, et lapsed lugema!, noored lugema!. Lugemisaastal ei rääkinud laste-noorte iidolid.

Liivi Paumets Tõrvandi raamatukogust

„Kirjanike külastusi peaks maapiirkondadesse ja -koolidesse rohkem jätkuma. Üks-kaks paika maakonnas kirjanike sügisese tuuri ajal on ikka vähe – eriti lugemisaastal oleks pidanud olema rohkem.“

Aasa Sulg Melliste raamatukogust

Aastapäevapidu tehti nii noortele kui vanadele

Raamatukoguhoidja Viive Vink: „85aastaseks saanud Rannu raamatukogu on olnud 62 aastat meie perekonna juhtida. Täitsa maffia värk!“

Aegade side

Kui nüüd kõik ausalt ära rääkida, siis lugemisaastal kulub minu energia hoopiski teistele ettevõtmistele – talgud, külapäev, suvepäev jne.

Kuklas helises küll pidevalt kelluke, et midagi peaks ikka lugemisaasta puhul ka korraldama. Seda enam, et raamatukogul täitis 85 tegutsemisaastat.

Mis mul muud üle jäi, kui oma hallid ajurakud tööle panna ja kultuurkapitalile projekt kirjutada. Raamatukogu eelarves ürituseks ju piisavalt raha ei olnud.

Viis aastat tagasi tähistasin raamatukogu juubelit kahe üritusega – üks täiskasvanutele ja teine algklassiõpilastele. Seda traditsiooni otsustasin jätkata

Raamatukogu juubelile olen alati kutsunud külalisesineja, sest kes see ikka tahaks kuulata pikalt üksnes minu monoloogi.

Keda kutsuda? Praegu on elulugude kõrval väga populaarsed „Minu ...“ sarja raamatud. Otsustasingi leida kedagi nende raamatute autoreist, kuid siingi oli valik lai. Soovitati Rein Sikku, kes on rohkem tuntud küll ajakirjanikuga. Läbirääkimised õnnestusid. Väike mõttevahetus veel vestlusteemade osas ning olidki asjad paigas.

Ka õhtu muusikalise poole täitja leidmine läks libedalt. Ühe ideesähvatu ajendil tulin mõtte otsida üles üks Rannu kooli hiljutine lõpetaja. Jälle tuli kohe esimesel katsel jaatav vastus.

Järgnes pisike läbirääkimine piruka-meistriga ja olidki kõik ettevalmistused tehtud.

Ahjaa, kultuurkapitali Tartumaa ekspertgruupilt olin ju vahepeal positiivse vastuse saanud.

Tippajakirjanik haris rahvast

12. novembri õhtul saabusid külalised – kolleegid naabervaldadest, parimad lugejad, vallavalitsuse ja selle allasutuste esindused, muidu huvilised.

Alustuseks lühike ülevaade raamatukogu ajaloost. Huvipakkuv fakt oli kindlasti see, et 15. novembril sai täis 62 aastat, kui Rannu raamatukogu on olnud meie perekonna juhtida. Täitsa maffia värk!

Tänasin oma parimaid lugejaid. Kui poleks lugejaid, poleks ka raamatukogu.

Rein Siku esinemine koosnes kahest poolest. Esimene pool hõlmas ugri-mugri värk: et miks see huvi, kuidas valmis raa-

HEAD SOOVIDES: Rannu raamatukogu aastapäevapeol ootavad õnnitlemisjärge naabervalla Rõngu raamatukoguhoidjad Piret Terve ja Laine Meos.

mat ja mis raamatusse ei jõudnud. Me ikkagi väga ei teadvusta oma hõimurahvaid ja ei tea neist kuigi palju. Samas Venemaal elavad hõimurahvad vaatavad meid imetlusega – sealsetes koolides on seinal keelepuud, millelt lapsed leiavad kohe eestlased üles.

Kohtumise teises pooles rääkisime külalisega eesti ajakirjandusest – milline uudis müüb, miks võimutseb kollane ajakirjandus jne. Kõmu-uudiste tootmises ei saa süüdistada ainult ajakirjanikke. Kui neil uudistel poleks lugejaid, siis poleks ju mõtet neid ka avaldada.

Inimene peaks lisaks kõmuajakirjandusele lugema ka mõtlema panevaid ja hari- vaid artikleid.

Küsimustevoorus jõudsime lahata kogu ni kooli- ja haldusreformi küsimusi.

Maarja ja tema sõprade rahvalaulud haakusid ideaalselt Rein Siku jututeemadega.

Ametliku osa lõpetas sünnipäevalapse õnnitlemine. Kingituseks ikka raamatud ja lilled ja head sõnad. Suurima kingituse olin küll mõni nädal tagasi kätte saanud – see oli kontorikombain vallavalitsuselt. Olin seda soovinud juba päris mitu aastat.

Õhtu jätkus kohvilauas ja külalised said omavahelgi vestelda.

Peomeeleolule aitasid kaasa Sööbik ja Pisik

Raamatukogu sünnipäevapidu algklasside õpilastele oli mõni nädal hiljem. Toimus pisike teadmiste kontroll raamatute ja

raamatukogu teemal. Tänasin tublimaid noori lugejaid.

Külla saabusid ka Sööbik ja Pisik (Anneli ja Silja). Tuntud lasteraamatu tegelased olid toodud tänapäeva ning tänu väga hoogsale esinemisele ja vaimukale tekstile köitsid nad lapsi jäägitult. Koos õpiti isegi paar tantsu selgeks.

Ehkki raamatutegelased manitsesid vähem magusat sööma, ei ole magusata ükski sünnipäev see õige sünnipäev. Sestap saigi iga laps põske pista kommi.

Argipäevadesse jagub muresid

Kui sünnipäevapeod välja arvata, siis november oli meie valla raamatukogudele pisut õnnetu kuu: teisele tööle siirdus Tiia Kureküla raamatukogust. Koos valla- valitsusega tuli leida lahendus, kuidas jätkata. Otsustasime, et kahe töötajaga saab kolmes raamatukogus hakkama küll.

Volikogu novembriistungil kinnitati raamatukogu uus põhimäärus jms. Vähe- malt ei sulge me ühtegi raamatukogu.

Viive Vink

Häid ideid järgmisteks lugemisaastateks

„Kirjanike sõidud näiteks lavkaga kol- kakülla – memmedele-taatidele külla!

Luule lugemised eriskummalistes koh- tades – bussijaamad jne. Kirjanike perfo- mansid.“

Karin Evik Vedu raamatukogust

Meeksi raamatukogu tähistas sajandat juubelit

Tänu ja tunnustust pälvisid endine kauaaegne raamatukoguhoidja Jelizaveta Stanevitš, praegune kuldugeja Hilda Tenson ning üheksa kõige aktiivsemat noorlugejat.

Vaimuvalgus

See oli sada aastat tagasi, kui Eesti kirjanduse selts avaldas valdadele üleskutse raamatukogude asutamiseks.

Meeksi vald kui üks edumeelsematest järgiski üleskutset ja asutas 1910. aastal tasuta raamatukogu. 1911. aastaks võeti valla eelarvesse üles 25 rubla raamatukogu tarbeks.

Raha on alati nappinud. Nii oli see möödunud sajandi algusaastatel, nii on see kahjuks ka praegu, sajand hiljem.

Tähistamist väärt sündmus

Kõigest hoolimata julges Meeksi raamatukogu sel üldisel säästuaastal mõelda 100. aastapäeva tähistamisele.

Juubelit pidada sobis ka sellepärast, et 2010. aasta oli kuulutatud üleriigiliselt lugemisaastaks. Selle deviisi all sai korraldatud ka mitmeid üritusi ja liikumine raamatukogu ümber elavnes.

Pidu sai teoks 19. novembri õhtupoolikul Mehikoorma seltsikeskuses.

Juubeliõhtul oli Meeksi raamatukogul au ja õnn tänada oma kauaaegset juhatajat **Jelizaveta Stanevitšit**, kes oli sellel tööl aastatel 1945 kuni 1986. Tema on oma tööaastatest kirja pannud värvika raamatukogu kroonika, mida lugedes või ka pilte vaadates kangastuvad silme ees möödunud raske aeg ja raamatukogu ette seatud absurdsed ülesanded.

Raamatukogu on ümbritsenud sõbralikud inimesed ja head koostööpartnerid. Mõistvat suhtumist olen kogenud Meeksi vallavalitsuse poolt. Mehikoorma põhikool on olnud nõu ja jõuga abiks ürituste korraldamisel. Meeksi naisselts on heade ideede generaatorina öla alla pannud mit-

PIDULIK HETK: Tiitu Rõžovat tervitavad Meeksi raamatukogu sajanda juubeli tähistamisel koduvalla raamatukoguhoidjad Ene Runtel ja Tatjana Zovo ning Riina Gordejeva ja Renna Rebane naabervallast Võnnust.

mele huvitavale ettevõtmisele. Ei oleks mõeldav, et puuduks koostöö valla teiste raamatukogude – Järvselja ja Meerapaluga. Innustavaks eeskujuks on Kõrveküla keskraamatukogu eesotsas direktori **Hele Ellermaaga**.

Kuidas saaks üks raamatukogu läbi lugejateta? Iga lugeja rikastab kohalikku kultuurielu. Eriti tänulik on raamatukogu aktiivsele, vaimuerksale ja koostööaltille lugejale, kes osaleb raamatukoguüritustel, teeb ettepanekuid teavikute komplekteerimiseks, annab analüüsivat tagasisidet loetu kohta või hoolitseb ka lähedaste ja tuttavate kirjavara eest. Meeksi raamatukogus on õnneks palju selliseid lugejaid.

Nimeliselt tänamisel pidasin silmas kauaaegseid lugejaid ja kaasalööjaid. Nende hulgas ka **Hilda Tensonit**, kes on

Meeksi raamatukogu kuldugeja 2010 ja on olnud selle raamatukogu tarvitaja juba aastast 1950.

Kuna lugemisaasta hakkas lõppema, siis tegin ülevaate ka laste lugemusest. Seejuures oli hea tänada algklasside õpetajat **Helena Rõžovat**, kes igati motiveeris lapsi lugema ja raamatukogu külastama. Kutsusin välja 9 last, kellele kinkisin lugemispäeviku – et loetu ei ununeks niipea ning ka oma fantaasiat ja muljeid saaks kirja panna.

Loodan, et sajandivanuse Meeksi raamatukogu juubelipidu jääb paljude hinge helge mälestusena ja et kaunis peotort ei ole viimane selle raamatukogu ajaloos.

Tiitu Rõžova,

Meeksi raamatukogu juhataja
aastast 1986

Millist vastukaja leidis üleskutse „Kingi raamatukogule raamat“?

„Tegelikult tore mõte!

Laiendasin seda mõtet koostöös valla raamatupidajaga nii, et oli võimalus ka vastava aktiga lugejalt raha annetusteks vastu võtta – kui lugeja jäi hätta raamatu valimise-ostmisega või annetatav summa oli väike või oli inimene raamatupoodi minekuks liiga eakas. See tegi lugeja elu kergemaks, raamatukogutöötaja oma aga keerulisemaks.

Minu meelest oli raamatukinkimise mõte väga kenasti sõnasutatud ja üllale teole kutsuv. Sellest oleks võinud rohkem avalikult rääkida ja seda võimalust meelde tuletada. Mul oli küll see üleskutse nii stendil kui laual, aga väga paljudele tundus see siiski võõrastav. Öeldi: „Kas vald on tõesti nii vaene?“

Hea mõte oli nii kingitud raamatusse temaatilise klepsu kleepimine kui kinkijale tehtud pakkumine, et ta võiks kirjutada raamatusse mingi sõnumi koos oma nimega. Viimast võimalust kasutas ainult kaks lugejat.“

Eve Toots Lähte raamatukogust

„Seoses üleskutsega sai raamatukogu 19 raamatut, kinkimine jätkub. Kuna eelmisel aastal oli raamatute ostmiseks vähe raha, võtsime vastu ka varem ilmunud raamatuid.

Raamatute kinkimine on ilus komme – see võiks jääda kehtima igal ajal.“

Virve Tamm Laeva raamatukogust

„Iseenesest hea idee, aga algatus ei peaks uut lugemisaastat ootama jääma, vaid mingil teisel kujul jätkuma.“

Aasa Sulg Melliste raamatukogust

Vaimueliidi meeleolukas mõttekoda Mellistes

Raamatukogu tavapärasest aastapäevaaktust asendas tuumakas arvamustevahetus

Hea tegu

Melliste raamatukogu juhataja
Aasa Sulg:

Oodatud olid kõik – nii oma valla rahvas kui ka külalised naabervaldadest, Luunja, Võnnu, Tartu, Tähtvere, Rõngu, Konguta kolleegid ja sõbrad. Ja külalisi sõitis kohale kaugemaltki – nii ülikoolilinnast Tartust kui ka päris pealinnast kultuuriministeeriumi ja riigikogu tasandilt.

Kohalesaabusid ja Melliste kooli väikese saali istekohtade arv oli just-just nagu kokku loetud – kuulajaid jätkus istuma soliidsetele pehmetele toolidele, veidi vähem mõnusatele taburettidele ja päris ehtsatele puupinkidele.

Pilguheit saalile andis rõõmustava pildi ka kohaletulnute vanuseskaala osas. Lugemisaasta oli vähemasti Mellistes oma nime vääriline.

Päkapikud jagasid puna-punaste aiskellade helina saatel nii vaimuvalgust kui jõuluootuse suupisteid, kohalikud pillipoisid Kalle ja Raul võlusid oma pillidelt välja kauneimaid noote.

Uudistamiseks olid mitmed huvitavad näitused – jõulukaartide kogu (Aasa Sulg), raamatu järjehoidjate kogu (koguni kahelt omanikult – Aasa Sulg ja Merle Aas), miniraamatute kogu (Aasa Sulg). Uurida võis ka Eesti Vabariigi eelmisel juubeliaastal valminud stende, millel üle-

JA VAIMUVARA KA...: Peoperenaine Aasa Sulg istutas mõttekotta kodukandi rahva ette Taivo Tali, Krista Ojasaare, Toivo Ärtise, Indrek Kärneri, Esta Tamme, Tiia Kõnnusaare, Ene Ergma ja tema varju jääva Asko Tamme.

vaatlikult kajastatud Tartumaa raamatukogude ajalugu.

Algas lugemisaasta suurüritus "Ja vaimuvara ka...". Raamatukogu aastapäeva akadeemilise aktuse formaat oli ette valmistatud kaasaegses vormis – mõttekoda vaimueliidiga. Oma mõtteid lugemisest ja raamatust olid nõus jagama **Ene Ergma** riigikogust, **Krista Ojasaar** kultuuriministeeriumist, Tartu maavanem **Esta Tamm**, Tartu linnaraamatukogu direktor **Asko Tamme**, ajakirja Pere ja Kodu pea-

toimetaja **Tiia Kõnnusaar** Mellistest, Kambja raamatukogu juhataja **Toivo Ärtis** ja Mäksa vallavanem **Taivo Tali**. Koolitundi modereeris täiskasvanute koolitajana maaelu arendajate ühingu tuntust kogunud **Indrek Kärner** Luunja vallast.

Kuigi esmalt oli seatud eeskujuks Aarne Rannamäe „Vabariigi kodanike“ saate formaat, siis tegelikkuses kujunes jutuaamine mõttetihedaks arvamustevahetamiseks ja oli vastajate meeleolust johtuvalt lustlik. *Järg lk 11.*

Mõttelaad

„Inimesed loevad eelkõige selleks, et neil oleks parem olla.“

Tiina Sule poolt talle pandud noppeid konkreetseid raamatuid puudutavatest säravatest mõttehõlmestest:

Ene Ergma: "Eks mu lugemislaua ole enamasti erialane kirjandus, aga inimloomuse tundmaõppimiseks üks parimaid raamatuid on Alan Alexander Milne "Karupoeg Puhh". Viimati loetuist oli inimhinge uusi tahke avav raamat Henry Kissingeri "Diplomaatia"."

Krista Ojasaar: "Vastusena küsimusele, et kas mõned tegelased on ka kummitama jäänud, vastaksin, et tegelased üksi mitte, aga terved lood küll. Kui kunagi peaks tekkima vajadus raamatute ümberjutustajate järele, nii nagu oli seda Ray Bradbury raamatus "451 Fahrenheiti", siis mina sobiksin selleks päris hästi. Nooreea avastuste ja lemmikute seas tõusevad esile Andres Ehini luuletused."

Esta Tamm: "Minu meeldejäävaimad lugemiselaamused on olnud William Goldingi "Kärbeste jumal", mis lõhkus hetkeks

senise idealistliku maailmapildi, et kõik inimesed on sünnipoolest head ja toredad ning Ottokar Domma "Ottokar Domma", mis haiglas olles oli heaks humoristlikuks hingekosutuseks."

Taivo Tali: "Minu lapsepõlve suurimat raamatuelamust pakusid mitmesugused maakaardid, mis panid edasi mõtlema ja edasi unistama."

Tiia Kõnnusaar: "Minu lugemus oli ja on üsna kirju. Kurbon, et termin "kohustuslik kirjandus" peletab paljud lapsed, isegi need, kui muidu meelsasti loevad, lugemise juurest eemale."

Toivo Ärtis: "Üks sügavamaid lugemiselaamusi oli Hando Runneli "Punaste õhtute purpur" käsikirjalises variandis, selline tagantjärele natuke romantilisena tunduv keelatud ja kiire lugemine."

Asko Tamme: "Elu üks sügavamaid lugemisi oli Willam Faulkneri "Hälin ja raev", mis oli ka üks põhjustest, miks ma kunagi läksin inglise filoloogiat õppima. Siinkohal, kui mõelda, et milleks inimesed üldse loevad, siis eelkõige selleks, et neil oleks parem olla, olgu see siis hingeline kosutus, teabevajadus või mingi muu põhjus. Ja lugemine ei ole ainult raamatute lugemine, vaid ka näiteks arvutimängud. Ja raamatukogud ei ole mitte raamatute, vaid inimeste jaoks. Kui oleks minu teha, siis ma tõstaksin raamatukogudele mõeldud raamatuostu pearaha kolmekordseks."

„Kivine” kirjandusmaastik on laiaulatuslik ja põnev

Raamatukogu üritusteks uut ning huvitavat teemat leida on tavaliselt üsna raske

Kultuuriruum

Eelmiste raamatukogupäevade raames Äksi raamatukogus toimunud memme-taadi kirjandusõhtul tehti tutvust maailma tuntuimate raamatukangelaste skulptuuridega.

Õnneks oli võimalik internetist mitmete otsisõnade abil “guugeldades” selle teema kohta piisavalt infot ning fotosid leida – saak kujunes üsna rikkalikuks.

Kivist pilgupüüdjad jagub kõikjale

Kivisse ja metalli jäädvustatud pealuud käes hoidev Hamlet, hull kuningas Lear, Romeo ja Julia, Anne Frank, Faust ja Me-fistofeles, Mary Poppins, Jane Eyre, komissar Maigret, Sherlock Holmes, D'Artagnan, Breemeni moosekandid, Nils Holgersson koos metshanedega, karupoeg Puhh oma sõbra eesli ja meepotiga, Robin Hood, Tom Sawyer jt.

Üllatuslikult ilmnes, et kõige enam igat sorti kujusid olevat loodud Don Quijotest ja ta ustavast teenrist Sancho Panzast. Loomulikult asub maailmakuulsa kurva kuju rüütli kujusid arvukalt Hispaanias, kuid neid võib leida ka mujalt Euroopast ja Ladina-Ameerikast. Neist võimsaim on Madriidi kesklinnas raamatu autorile Miguel de Cervantes Saavedrale püstitatud amsamba juurde kuuluv Don Quijote, mille juures ootavad pidevalt pildistamisjärge kümned turistid.

Silmapaistvad ja kaunid on kaks New Yorgi Keskpargis asuvat pronksist skulptuurigruppi. Kivist pingil raamatut lugeva Hans Christian Anderseni kujule annab erilise võlu ta jalgade juures seisev Inetu Pardipoeg. Hiigelsuurel seenel istuva Alice'i ümber on kogunenud aga Valge Küülik, Unihäär, Irvik Kass, Kübarsepp ja teised kirjanik Lewis Carrolli poolt loodud Imedemaa tegelased. Alice'i kuju meeldis kõige enam ka Äksi memmedele-taatidele.

Tänu reisimisele on eestlastele üheks tuntumaks kujukaks Koppenhaagenis taani skulptor Edward Erikseni loodud Väike Merineitsi – kurvalt merelainetesse vaatav kaunis näkineid.

Meil Eestiski on mitu kirjanduslikku skulptuuri, mida vist iga Maarjamaa inimene teadma peaks. Kuressaarde püstitas skulptor Tauno Kangro oma nägemuse Saaremaa vägilasest: Suur Tõll koos oma kaasa Piretiga on võimsad ja maalähedased.

Emajõe kaldal kõrguvat Vabadussõja monumendi ehk Kalevi-poega tunneb aga igaüks. 1950. aastal võeti okupatsioonivõimude poolt maha sealsamas paiknenud Vabadussõjas langenud sõduritele pühendatud Amandus Adamsoni Kalevipoeg. Uue kuju modelleeris skulptor Ekke Väli ning 4,6 m kõrgune pronkskuju avati aastal 2003.

Tartus asub ka Meelise ja vürst Vjatško kuju, mis tänasel päeval on avalikkuse tähelepanu alt kõrvale jäänud

Kirjandusõhtule kogunenud memmed ja taadid jõudsid õhtu lõpuks järeldusele, et “kivine” kirjandusmaastik on palju laiahaardelisem ja põnevam, kui keskmine lugeja arvata oskab.

Äksi raamatukogu juhataja **Anita Priks**

Aasa Sulg: „Melliste raamatukogu õnnitlejaterivi oli pikk, lillesülemid värvierksad, õnnesoovid südamlilikult soojad ja julgelt tulevikuvaatelised.“

Algus lk 10.

Küsimustejada, mille üle arutleti:

*Fantaseerige ja unistage, milline peaks olema ideaalne raamatukogu.

*Mida peaksid (ei peaks) meie lapsed lugema?

*Missugune raamat on oluliselt Teile mõju avaldanud? Võib-olla elukäikugi kujundanud?

*Arvutiajastu-raamat-raamatukogu – millised on olnud muutused Teie jaoks?

*Mis on see, mis ühiskonna põhiväärtusi ühelt põlvkonnalt teisele edasi kannab 15-30-... aasta pärast?

*Meenutage huvitavat hetke või juhtumit raamatukogus.

*Raamat, mida olete ammu lugeda tahtnud, aga pole veel aega/võimalust

olnud.

*Küsimus vestlusringi naabrile.

Lõpuringis kõlas igaühe omatahtsi öeldud mõte.

Melliste raamatukogu õnnitlejate rivi oli pikk, lillesülemid värvierksad, õnnesoovid südamlilikult soojad ja julgelt tulevikuvaatelised.

Noor kolleeg Maio Vaniko Tartu ülikooli raamatukogust meenutas lustakalt seda, kuidas õpinguaastatel tänu Aasale temale selgeks sai, mismoodi raamatukogus hiirtest lahti saada: nimelt tuleb hiir raamaturiiuli alla ajada ja siis riulil kähku jalad alt ära saagida.

Piduõhtule pani helendava punkti segakoori *HaleBopp Singers* südameiseminev kontsert.

Melliste raamatukogu poolt kirjutati 3. detsembri kuupäeva kandvaid tänukirju välja 66 (!). Kuldsale või hõbedasele tänulehele lisaks oli kingikotis ka kodulooline trükis “Melliste ajaviiv”.

Raamatukogus avatud kinkeraamatute näitusel on vaadata 25 (!) uut trükist.

Tänuõnad kõigile, kelle küünarnukitunnest ürituse eel ja ajal tunda võisin.

Jätkuvalt lummaid lugemisrõõmu hetki!

Aasa Sulg

RÕÕM ON RÕÕMUST OSA SAADA: Melliste raamatuvaramu aastapäevapidu nautisid paikkonna rahva seltsis ka raamatukoguhoidja Aasa Sule kolleegid.

